

שבט התשס"ח

בס"ד

המון וקרובן פסח לפרשת בשלח

מבנה הפרשה

1. שמות ט"ו כ"ה

"שם שם לו חק ומשפט ושם נסתו"

2. שמות ט"ז י'

"וייפנו אל המדבר והנה כבוד ה' נראה בענן".

3. שמות ט"ז, ד

"למען אנסנו הילך בתורתך אם לא"

4. שמות י"ז, ז

"ויקרא שם המקום מסה ומריבה... ועל נסתם את ה'"

ההקבלה בין המסע להר סיני והמסע מהר סיני

5. במדבר כ"א, י"ז

"אז ישיר ישראל את השירה הזאת"

"אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת."

6. במדבר כ"א

(ה) ...ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל..

(ט"ז) היא הבאר אשר אמר ה' למשה אסף את העם ואתנה

להם מים."

המון כקרובן פסח:

7. שמות ט"ז

תלנתיכם. י ויהי, כדבר אהרן אל-כל-עדת בני-ישראל, ויפנו, אל-המדבר; והנה כבוד יהוה, נראה בענן. יא וידבר יהוה, אל-משה לאמר. יב שמעתי, את-תלונת בני ישראל--דבר אלהים לאמר בין הערבים תאכלו בשר, ובבקר תשבעו-לחם; וידעתם, כי אני יהוה אלהיכם. יג ויהי בערב--ותעל השלול, ותכס את-המחנה; ובבקר, היתה שכבת הטל, סביב למחנה. יד ותעל, שכבת הטל; והנה על-פני המדבר, דק מחספס--דק כפפר, על-הארץ. טו ויראו בני-ישראל, ויאמרו איש אל-אחיו מן הוא--כי לא ידעו, מה-הוא; ויאמר משה, אלהים, הוא הלחם, אשר נתן יהוה לכם לאכלה. טז זה הדבר, אשר צוה יהוה, לקטו ממנו, איש לפי אכלו: עמר לגלגלת, מספר נפשותיכם--איש לאשר באהלו, תקחו. יז ויעשו-כו, בני ישראל; וילקטו, המרבה והממעט. יח וימדדו בעמר--ולא העדיף המרבה, והממעט לא החסיר: איש לפי-אכלו, לקטו. יט ויאמר משה, אלהים: איש אל-יותר ממנו עד-בקר. כ ולא-שמעו אל-משה, ויותרו אנשים ממנו עד-בקר, ויגרם תולעים, ויבאש; ויקצף עליהם, משה. כא וילקטו אתו בבקר בבקר, איש כפי אכלו; וחם השמש, ונגמס. כב ויהי ביום הששי, לקטו לחם משנה--שני העמר, לאחד; ויבאו כל-נשיאי העדה, ונגידו למשה. כג ויאמר אלהים, הוא אשר דבר יהוה--שבתון שבת-קדש ליהוה, מחר: את אשר-תאפו אפו, ואת אשר-תבשלו בשלול, ואת כל-העדר, הניחו לכם למשמרת עד-הבקר. כד וניחו אתו עד-הבקר, כאשר צוה משה; ולא הבאיש, ורמה לא-היתה בו. כה ויאמר משה אכלהו היום, כי-שבת היום ליהוה: היום, לא תמצאוהו בשדה. כו ששת ימים, תלקטוהו; וביום השביעי שבת, לא יהיה בו. כז ויהי ביום השביעי, יצאו מן-העם ללקט; ולא, מצאו. כח ויאמר יהוה, אל-משה: עד-אנה, מאנתם, לשמר מצותי, ותורתי. כט ראו, כי-יהוה נתן לכם השבת--על-כן הוא נתן לכם ביום הששי, לחם יומים; שבו איש תחתיו, אל-יצא איש ממקומו--ביום השביעי. ל וישבתו העם, ביום השביעי. לא ויקראו בית-ישראל את-שמו, מן; והוא, כזרע גד לבן, וטעמו, כצפיחת בדבש... לו והעמר, עשרית האיפה הוא.

8. שמות י"ב, ג

"דברו אל כל עדת בני ישראל"

9. שמות י"ב, ו

"ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים"

א ויסעו, מאילם, ויבאו כל-עדת בני-ישראל אל-מדבר-סין, אשר בין-אילים ובין סיני--בחמשה עשר יום לחדש השני, לצאתם מארץ מצרים. ב וילינו (נילונו) כל-עדת בני-ישראל, על-משה ועל-אהרן--במדבר. ג ויאמרו אלהים בני ישראל, מי-יתן מותנו ביד-יהוה בארץ מצרים, בשבתנו על-סיר הפשר, באכלנו לחם לשבע: כי-הוצאתם אתנו אל-המדבר הזה, להמית את-כל-הקהל הזה ברעב. ד ויאמר יהוה אל-משה, הנני ממטיר לכם לחם מן-השמים; ויצא העם וילקטו דבר-יום ביומו, למען אנסנו הילך בתורתך אם-לא. ה והיה ביום הששי, והכינו את אשר-יביאו; והיה משנה, על אשר-ילקטו יום יום. ו ויאמר משה ואהרן, אל-כל-בני ישראל: ערב--וידעתם, כי יהוה הוציא אתכם מארץ מצרים. ז ובקר, וראיתם את-כבוד יהוה, בשמעו את-תלנתיכם, על-יהוה; ונחנו מה, כי תלוננו (תלינו) עלינו. ח ויאמר משה, בתת יהוה לכם בערב בשר לאכל ולחם לשבע, בשמע יהוה את-תלנתיכם, אשר-אתם מלינים עליו; ונחנו מה, לא-עלינו תלנתיכם כי על-יהוה. ט ויאמר משה, אל-אהרן, אמר אל-כל-עדת בני ישראל, קרבו לפני יהוה: כי שמע, את

10. שמות י"ב, ד'

"ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. ואם ימעט הבית מהיות משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשות, איש לפי אכלו תכסו על שה"

11. שמות י"ב, י'

"ולא תותירו ממנו עד בקר".

12. שמות י"ב, כב

"ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר"

האם ה' משגיח גם במדבר?**13. שמות ט"ו כ"ד – תלונת מרה**

"וילנו העם על משה לאמר: "מה נשתה".

14. שמות י"ז ב' – תלונת רפידים

"וירב העם עם משה ויאמרו: תנו לנו מים ונשתה".

פתרון כפול לבעיה כפולה**15. הנצי"ב ב"העמק דבר"**

"ויפנו אל המדבר – יצאו כולם מאוהליהם לראות מה הוא במדבר"

"והנה כבוד ה' נראה בענן – הרגישו גילוי שכינה"

המן כמבטא את השגחת ה'**16. דברים ח'**

ג ויענד, וירעבד, ויאכלך את-המן אשר לא-ידעת, ולא ידעון אבותיך: למען הודיעך, כי לא על-הלחם לבדו יחיה האדם-- כי על-כל-מוצא פי-יהנה, יחיה האדם.

יא השמר לך, פן-תשכח את-יהנה אלהיך, לבלתי שמר מצותיו ומשפטיו וחקותיו, אשר אנכי מצוך היום. יב פן- תאכל, וישבעת; ויבתים טבים תבנה, וישבת. יג ויבקרך וצאנך ירבי, וכסף וזהב ירבה-לך; וכל אשר-לך, ירבה. יד ורם, ללבך; ושכחת את-יהנה אלהיך, המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים. טו המוליךך במדבר הגדל והנורא, נחש שרף ועקרב, וצמאון, אשר אין-מים; המוציא לך מים, מצור החלמיש. טז המאכלך מן במדבר, אשר לא-ידעון אבותיך: למען ענתך, ולמען נסתך--להיטבך, באחריתך. יז ואמרת, בלבבך: פחי ועצם ידי, עשה לי את-החיל הזה. יח וזכרת, את-יהנה אלהיך--כי הוא הנתן לך פח, לעשות חיל: למען הקים את-בריתו אשר-נשבע לאבותיך, פיום הזה.

המן משחרר את בני ישראל מתפיסת העולם**המצרית – "סיר הבשר"****17. שמות ה'**

יג והנגשים, אצים לאמר: פלו מעשיכם דבר-יום ביום.

18. מכילתא

"דבר יום ביומו – ר' אלעזר המודעי אומר – כדי שלא ילקוט האדם היום למחר, שנאמר דבר יום ביומו – מי שברא את היום – ברא את פרנסתו".

19. רש"י

למען אנסנו הילך בתורתי - אם ישמרו מצות התלויות בו שלא יותירו ממנו ולא יצאו בשבת ללקוט

20. הרמב"ן

אבל הוא כמו שאמר (שם טז) המאכילך מן במדבר אשר לא ידעון אבותיך למען ענותך ולמען נסותך להטיבך באחריתך, כי נסיון הוא להם שלא היה בידם מזון, ולא יראו להם עצה במדבר רק המן, שלא ידעו מתחלה, ולא שמעו מאבותם, ויורד להם דבר יום ביומו וירעיבו אליו, ועם כל זה שמעו ללכת אחרי השם לא לחם:

וככה אמר להם עוד (שם ח ב) וזכרת את כל הדרך אשר הוליךך ה' אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענותך ולמען נסותך לדעת את אשר בלבבך התשמור מצותיו אם לא, כי היה יכול להוליכם בדרך הערים אשר סביבותיהם והוליכם במדבר נחש שרף ועקרב (שם טו), ושלא יהיה להם לחם רק מן השמים דבר יום ביומו, לנסותם ולהטיב להם באחרונה, שיאמינו בו לעולם.

הנסיון הכללי במדבר**21. שמות ט"ו, כה**

"ויצעק אל ה', ויורהו ה' עץ, וישלך אל המים וימתקו המים; שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו".

22. סנהדרין נו ע"ב

והתניא עשר מצות נצטוו ישראל במרה שבע שקיבלו עליהן בני נח והוסיפו עליהן דינין ושבת וכיבוד אב ואם דינין דכתיב שם שם לו חוק ומשפט שבת וכיבוד אב ואם דכתיב כאשר צוך ה' אלהיך

23. בראשית מ"ז, כב

"כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה".

המן ומנחת העומר**24. ויקרא כג, י-יא**

"והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן, והניף את העמר לפני ה'"

25. רש"י על שמות פרק טז פסוק לו

(לו) עשרית האיפה. האיפה שלש סאין והסאה ו' קבין והקב ד' לוגין והלוג ששה ביצים נמצא עשירית האיפה מ"ג ביצים וחומש ביצה והוא שיעור לחלה ולמנחות:

26. השוואה בין מנחת העומר למן

במנחת העומר נאמר: "ונתת עליה שמן".

ובמן נאמר: "והיה טעמו כטעם לשד ה ש מ ן".

מנחת העומר באה עם לבונה – "ושמת עליה לבונה".

ובמן נאמר: "והמן היה כזרע גד ל ב ן".

27. ויקרא רבה כח, ג

"אמר ר' ברכיה, אמר הקב"ה לישראל כשהייתי נותן לכם את המן הייתי נותן עמר לכל אחד מכם, הדא הוא דכתיב 'עומר לגלגולת'. ועכשיו שאתם נותנים לי את העומר אין לי אלא עומר אחד מכולכם. ולא עוד אלא שאינו של חטים אלא של שעורים. לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר 'והבאתם את עמר'".

28. יהושע ה, יא-יב

"ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי בעצם היום הזה, וישבות המן ממחרת באכלם מעבור הארץ ולא היה עוד לבני ישראל מן. ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא."